

پروپشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

پاسداری فکری

گزارشی از مراسم نکوداشت دکتر علامه حسین ابراهیمی یزدانی

تیمه و تنظیم: فرید سلگنی
دانشجوی رشته فلسفه و عرفان اسلامی

نکوداشت چهره‌هایی که سهم و نقشی به یادماندنی در اعتلای علم و فرهنگ، اندیشه، هنر و تمدن ایران زمین داشته‌اند، همواره حائز اهمیت بسزا و فوق‌العاده‌ای بوده است. شخصیت‌هایی که خدمات آنها فراتر از زمان حال بوده است و می‌بایست اندیشه، راه و رسم آنان به عنوان سرمشق، از نسلی به نسل دیگر انتقال یابد.

فرهنگسرای ابن سینا طی سلسله برنامه‌های خود تحت عنوان نکوداشت مفاخر علمی و فرهنگی کشور، این بار میزبان استاد فرهیخته و فیلسوف معاصر، دکتر ابراهیمی دینانی بود. این نکوداشت در تاریخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۱، با حضور اساتید، صاحب‌نظران عرصه‌های علمی و فرهنگی همچون آقایان: دکتر مجتهدی، فولادوند، اعوانی، داوری اردکانی، خرمشاهی، موسوی گرمارودی و جمعی از دانشجویان و دانش‌پژوهان علاقمند، برگزار شد.

در این جلسه آقایان مجتهدی، فولادوند، اعوانی، داوری اردکانی که با کلام عمیق خود در باب علم فلسفه و همچنین شخصیت علمی و فرهنگی دکتر دینانی، به ایراد سخن پرداختند.

در این مراسم دکتر کریم مجتهدی ضمن برشمردن صفات یک فیلسوف، جویندگی را اساس کار فیلسوف دانستند و بیان داشتند که فلسفه، بدون جویندگی معنا ندارد و این جویندگی و کشف، شوق و شغف درونی را افزایش می‌دهد. فیلسوف هیچ چیز ندارد و همیشه در حال جستجو است و آنچه را که باید داشته باشد، در مقابل اوست نه در دستش.

ایشان این مهم را به همراه تخصص در فلسفه سنتی، تبیین اصول فلسفه به متدی نو، از ویژگی‌های دکتر دینانی برشمردند و در پایان دکتر ابراهیمی دینانی را پاسدار تفکر ایران‌زمین خواندند.

در ادامه دکتر عزت‌الله فولادوند، به ورود فلسفه در شعب گوناگون دانش بشری اشاره کردند. به نظر استاد فولادوند اگر کاوش فیلسوفان نبود، درخت هیچ‌یک از دانش‌ها برومند نمی‌شد و همه ما همچنان در اعصار تاریک به سر می‌بردیم.

ایشان بر بیان رابطه بین عقل و قلب خاطر نشان نمودند: «همه دوستداران فلسفه این سخن هراکلیتوس را شنیده‌اند که می‌گوید: «در یک

رودخانه نمی‌توانیم دوبار قدم بگذاریم؛ زیرا هر دم آب‌هایی جدید در آن جاری است» این کلام بیانگر روح علمی است. جمله‌ای دیگر از هراکلیتوس می‌گوید: «ما در یک رودخانه گام می‌گذاریم و نمی‌گذاریم، زیرا که ما هم هستیم و هم نیستیم» روح این گفته عرفانی است. می‌بینیم دوگرایش علمی و عرفانی چگونه ممکن است در یکدیگر درآمیزند.

دکتر فولادوند تصریح کردند: «هراکلیتوس در درون خویش علم و عرفان یا به تعبیری عقل و عشق را به هم درآمیخته است و وحدت این دو، همان چیزی است که به نظر عده‌ای بالاترین مقام فکری است.»

وی در ادامه افزود:

«هر کسی که با دکتر دینانی آشناست، می‌داند که این بزرگوار در هر دو اقلیم فلسفه عرفان تبحر دارد و در عین تجلیل از عقل، هرگز از تکریم قلب باز نایستاده است». به تعبیر ایشان دکتر دینانی در بالاترین مقام فکر قرار دارد. دکتر فولادوند در ادامه، عقاید و ویژگی‌های حکمت عرفانی را چنین برشمردند:

۱. نخست اعتقاد به نوعی شهود و کشف به تفکیک از معرفت بحثی و تحلیلی. یعنی طریقتی مؤدی به بینشی ناگهانی و ژرف در برابر بررسی تدریجی و خطاپذیر ظواهر پدیده‌ها با تکیه بر حواس ظاهر پنج‌گانه و روش علمی و آزمایش و نظریه‌پردازی. زیبایی مطلوب شاعران و هنرمندان و عشاق، تنها پرتوی کم‌رنگ از آن آفتاب حقیقت است که عارف به مشاهده انوار کامل آن نائل می‌آید. آنچه دیگران معرفت می‌پندارند، در قیاس با یقینی که در دل او حاصل آمده است، جهل است و بس.

۲. دومین ویژگی عرفان، اعتقاد به وحدت و انکار تضاد و انقسام است.

۳. سومین صفت آن، در حقیقت، زمان است که از نظر فلسفی از انکار افتراق و انقسام لازم می‌آید.

۴. چهارمین مشخصه عرفان، اعتقاد به این است که شر و بدی، ظاهری‌نشین است و پنداری که عقل تحلیلی در نتیجه تقسیم و ایجاد تضاد، موجب آن است. البته عارف نمی‌گوید آنچه عرفا و اخلاقاً بد شمرده می‌شود خوب است، اما به عقیده او این گونه امور، ظاهری و

فرهنگسرای ابن
سینا طی سلسله
برنامه‌های خود
تحت عنوان
نکوداشت مفاخر
علمی و فرهنگی
کشور این بار
میزبان استاد
فرهیخته و
فیلسوف معاصر،
دکتر ابراهیمی
دینانی بود

فاقد واقعیت است و کسی که به مرتبه کشف و شهود برسد، از این زندان می‌رهد.

دکتر فولادوند، طریق کسب معرفت را محصور به علم نکردند؛ بلکه اشراق را نیز راهی برای دستیابی به حقیقت دانستند. وی همچنین زیباترین دستاوردهای آدمی در عالم ذوق و هنر و برخی از کامیابیهای او در جهان دانش و اندیشه را از سوی یادگار حکمت ذوقی و از سوی دیگر میراث حکمت بحثی، برشمردند.

ایشان دکتر دینانی را مروج در هر دو ساحت فلسفه و عرفان دانستند و تصریح نمودند: «دکتر دینانی، دانش فلسفی و معرفت کشفی را سعی کرده است که از تاریخ‌خانه قرون بیرون بکشد و در دسترس مشتاقان قرار داد. صراحت، شهامت و بلاغت آقای دینانی در گره‌گشایی از مطالب پیچیده و دشوار کم‌نظیر است. کتابهایی مانند ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام یا اسماء و صفات حق یا دفتر عقل و آیت عشق یا آنچه در معرفی شیخ اشراق از ابن سو و فیلسوف بزرگ غرب عالم اسلام «ابن رشد» از سوی دیگر در کتاب درخشش ابن رشد در حکمت مشاء از قلم دکتر دینانی تراوید، همه گواه بر تلاشهای صمیمانه وی در اشاعه معرفت فلسفی است که درخور سپاس و قدردانی جلگی ماست.»

بعد از سخنرانی دکتر فولادوند، مجری جلسه آقای سهیل محمودی از آقای دکتر غلامرضا اعوانی برای ایراد سخنرانی دعوت نمود.

دکتر اعوانی، حکمت را عالی‌ترین کمال برای نوع انسان و اُم اسماء الهی ذکر کردند و در تعریف حکمت خاطر نشان نمودند: حکمت، کمال عقل انسانی و مشیت الهی است و بزرگ‌ترین خیری است که آدم می‌تواند در عالم خاکی به آن برسد. و فهم این خیر، تنها مخصوص اولوالباب است. همچنین ارسطو درباره حکمت می‌گوید: شریف‌ترین علمی است که برای نوع بشر ممکن است و دلیلش این است که این علم، یا علم خداست یا نزدیک‌ترین علم به علم خداوند است که برای موجودی امکان دارد.»

وی در ادامه افزود: «از طریق حکمت، حکیم عالم را از دید الهی می‌بیند. یعنی عالم را طوری می‌بیند گویی که خدا نظر می‌کند.

در این مراسم،
استاد رضا داوری
اردکانی، رئیس
فرهنگستان علوم
نیز در سخنرانی
خود، دکتر دینانی
را دارای قلمی
روان، بیانی فصیح
و صمیمی و
صاحب‌نظر معرفی
نمودند

آدمی دید است و باقی پوست است
دید آن باشد که دید دوست است
دکتر اعوانی در پایان از صراحت استاد دینانی در بیان
حقیقت، تجلیل کردند و ایشان را احیاء کننده حکمت اشراق
در ایران معرفی نمودند.

در این مراسم، استاد رضا داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان
علوم نیز در سخنرانی خود، دکتر دینانی را دارای قلمی روان،
بیانی فصیح و صمیمی و صاحب نظر معرفی نمودند.

دکتر داوری ضمن اشاره به کتاب قواعد فلسفی اسلامی
دکتر دینانی خاطرنشان نمودند: «این کتاب ایشان بی نظیر
است. این کتاب در تمام تاریخ فلسفه ما نظیر ندارد و اگر
دکتر ابراهیمی دینانی تنها این کتاب را نوشته بودند، حق
بزرگی بر گردن ما داشتند.»

در پایان این مراسم، استاد دینانی برای تشکر از میهمانان
بر روی سن آمدند و بیانات خویش را این چنین آغاز کردند:

«کشتی چو به دریای روان می گذرد
می پندارد که نیستان می گذرد
ما می گذریم بر جهان گذران
می پنداریم که این جهان می گذرد»

و در ادامه از همه سخنرانان تشکر کردند و بیاناتشان را
بیان یک دوره فلسفه دانستند.

دکتر دینانی در پایان سخنان خود تصریح نمودند: «این
کشور همیشه مهد حکمت، ذوق و شعر، ادب و بزرگواری
بوده است و همیشه چنین بادا، ان شاءالله...»

در ادامه این مراسم از طرف فرهنگسرای ابن سینا،
فرهنگستان علوم، موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی،
هدایایی به استاد دینانی اهدا شد و در آخر میهمانان با دکتر
دینانی عکس یادگاری گرفتند.

ما نمایم و عکس ما ماند
گردش روزگار برعکس است